

# „Doktoro Esperanto” – Ludwik Zamenhof

27 lipca 2022

26 lipca 1887 r. wydano pierwszy podręcznik do nauki esperanto – języka, który stworzył Ludwik Zamenhof. Kim był twórca międzynarodowej mowy i czy dziś ktoś jeszcze jej używa?

Ludwik Zamenhof na świat przyszedł w Białymstoku 15 grudnia 1859 r. Sam o sobie pisał: „(...) na początku musiałbym powiedzieć, że jestem Żydem, i że wszystkie moje idee, ich narodziny, ich dojrzewanie i mój upór, słowem cała historia moich wewnętrznych i zewnętrznych zmagających była nierozłączna od mojej hebrajskości.” Do postaci „językotwórcy” i jego zasług przyznają się jednak nie tylko Żydzi i Polacy, ale też Litwini czy Rosjanie, co jest w pewien sposób także odzwierciedleniem wielokulturowości dawnego Białegostoku.

Zainteresowania językowe towarzyszyły L. Zamenhofowi już od dzieciństwa. W wieku 10 lat napisał on nawet dramat pt. „Wieża Babel, czyli tragedia białostocka w pięciu aktach”, a motyw konfliktów wynikających z mnogości sposobów porozumiewania się zainspirował go później do stworzenia nowej mowy. Nim się to jednak stało, zainteresowania młodego Ludwika nie spotykały się z aprobatą jego ojca. Choć Marek Zamenhof sam był wykładowcą francuskiego oraz niemieckiego, twierdził, iż „zabawa językiem” nie przyniesie jego dziecku żadnych szans na zarobek w przyszłości. Niechęć do pasji syna doprowadziła go nawet do zniszczenia jego notatek, gdy ten wyjechał na studia medyczne do Moskwy.

Po powrocie Ludwik przez dwa lata musiał odtwarzać swoją dotychczasową pracę nad międzynarodową mową, zdołał ją jednak przy tym ulepszyć. Jednocześnie pomimo braku środków na dalszą edukację w Moskwie, udało się młodemu Zamenhofowi ukończyć studia na Uniwersytecie Warszawskim, a następnie uzyskać

specjalizację okulistyczną w Wiedniu, dzięki czemu spełnił poniekąd również marzenie ojca.

W roku 1887 pod pseudonimem „Doktoro Esperanto” co znaczyło „Doktor, który wierzy” (lub „Doktor Nadzieja”) udało mu się doprowadzić do wydania podręcznika do nauki międzynarodowego języka, nazwanego właśnie „esperanto”. W tym samym roku poślubił również Klarę Sibernik i założył rodzinę. By zapewnić jej byt, pracował jako lekarz-okulista, jednocześnie w kolejnych latach propagując swój ambitny projekt.

Stworzona przez „Doktora” mowa od początku miała służyć porozumieniu ponad podziałami – w opinii Zamenhofa sam język, którym się posługujemy, wpływa bowiem na naszą ideologię oraz postrzeganie świata. Esperanto miało mieć charakter neutralny, pomocniczy, nie miało jednak wypierać języków narodowych. lecz istnieć obok nich jako platforma do dialogu międzykulturowego. Wyrazem ideowości Ludwika Zamenhofa było zrzeczenie się jakichkolwiek osobistych praw do mowy, którą stworzył.

Esperanto żyje do dziś. Na całym świecie działają koła zrzeszające esperantystów, Kościół katolicki w roku 1990 uznał go jako pełnoprawny język liturgiczny, a w 2012 r. został on dodany jako 64 język do bazy serwisu Google Translate. Nadal powstaje także prasa kierowana do osób używających esperanto, prowadzone są kursy nauki tej mowy i warsztaty z nią związane, dzięki czemu wciąż można samemu dołączyć do grona „mających nadzieję”.

Autorstwo: Mateusz Rostkowski

Źródło: [Histmag.org](http://Histmag.org)

Licencja: [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)

## **Bibliografia**

1. Cilli Oronzo, „The Educational Value of Esperanto: The word of Tolkien in The British Esperantist 1933”, [tolkieniano.blogspot.com](http://tolkieniano.blogspot.com).

2. Jagodzińska Agnieszka, „Zaklinanie rzeczywistości. Ludwika Zamenhofa językowe wizje naprawy świata”, [w:] „Teksty Drugie” (2012) nr 1/2, s. 267–279.
3. Żelazny Walter, „Ludwik Zamenhof życie i dzieło, Recepcja i reminiscencje. Wybór pism i listów”, Zakład Wydawniczy Nomos, Kraków 2012.
4. Żelazny Walter, „Zamenhof Ludwik”, [sztetl.org.pl](http://sztetl.org.pl).
5. Żytyński Józef, „Esperanto i esperantyści”, Wydawnictwo Wiedza Powszechna, Warszawa 1987.